

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 58/2020
26.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ... и ЕЕ из ..., чији су пуномоћници Зоран Стефанов и Горан Балтић, адвокати из ..., против тужених ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., чији је пуномоћник Душан Ђурин, адвокат из ... и тужене Републике Србије, Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Београд, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради утврђења права својине и предаје поседа, одлучујући о ревизији тужене Републике Србије, Министарства пољопривреде и заштите животне средине, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6452/19 од 25.09.2019. године, у седници већа одржаној дана 26.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене Републике Србије изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6452/19 од 25.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 464/17 од 13.05.2019. године, ставом првим изреке одбијен је приговор стварне ненадлежности Основног суда у Панчеву. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца којим је тражено да се утврди да су лично и као правни следбеници, на основу решења Општинског секретаријата за финансије, Одсека за имовинско-правне послове, Комисије за вођење поступка и доношења решења по захтеву за враћање земљишта Општине Панчево бр. 461/224-91-14 од 17.02.1992. године и одржајем, као законити, савесни и неометани држаоци, стекли право својине на парцели бр. ..., пољопривредно земљиште, у потесу „...“, њива четврте класе, површине 01 ха 90 ари и 50 м², уписане у лист непокретности бр. ... КО ..., са сувласничким уделима ближе наведеним у ставу другом изреке, као и захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка. Ставом трећим и четвртим изреке, обавезани су тужиоци да солидарно исплате накнаду трошкова поступка туженима ЖЖ и ЗЗ у износу од 133.430,00 динара и Републици Србији у износу од 6.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6452/19 од 25.09.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда садржана у ставу другом,

трећем и четвртом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев којим је тражено да се утврди да су тужиоци лично и као правни следбеници, на основу решења Општинског секретаријата за финансије, Одсека за имовинско-правне послове, Комисије за вођење поступка и доношења решења по захтеву за враћање земљишта Општине Панчево бр. 461/224-91-14 од 17.02.1992. године и одржајем, као законити, савесни и неометани држаоци, стекли право својине на парцели бр. ..., пољопривредно земљиште у потесу „...“, њива четврте класе, површине 01 ха 90 ари и 50 м², уписаној у лист непокретности бр. ... КО ..., и то тужиља АА у 2/18 сувласничких делова, тужиља ББ у 2/18 сувласничких делова, тужилац ВВ у 3/18 сувласничких делова, тужилац ГГ у 3/18 сувласничких делова, тужилац ДД у 3/18 сувласничких делова, тужилац ЂЂ у 3/18 сувласничких делова и тужилац ЕЕ у 2/18 сувласничких делова; обавезани су тужени да признају и трпе да се тужиоци упишу у наведеним сувласничким уделима као носиоци права својине у Катастру непокретности на основу ове пресуде, уз претходно брисање уписаног права су својине извршеног у корист тужених, и обавезују се тужени да тужиоцима предају у посед предметну парцелу бр. Одбијен је као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова првостепеног поступка. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима солидарно исплате износ од 24.000,00 динара на име трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена Република Србија је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011...18/2020), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Комисије за вођење поступка и доношења решења по захтеву за враћање земљишта Општине Панчево од 17.02.1992. године, усвојен је захтев правних следбеника ранијег сопственика откупљеног конфискованог земљишта пок. ИИ и утврђено да су стекли право на враћање одговарајућег земљишта у укупној површини од 7 ха 9 ари и 90 м², које је одређено по парцелама, међу којима је и предметна парцела бр. ... површине 01 ха 90 ари и 50 м² КО ... и на том земљишту признато право својине у корист ЈЈ и КК у по 2/6 сувласничког удела, ЂЂ и ДД у по 1/6 сувласничког дела, те обавезан ПИК „...“ д.д. ... као корисник наведених парцела да им земљиште преда у посед и констатовано да су ови подносиоци захтева стекли основ за упис права својине на означеним парцелама по правноснажности решења. Утврђено је да су тужиоци и њихови правни претходници, односно лица која су као заступници користили парцелу били у мирном несметаном поседу предметне парцеле од 1992. године до маја 2016. године.

Агенција за реституцију је својим решењима бр. 46046724/2014 од 19.12.2014. године и бр. 46-000066/2015 од 24.02.2015. године, одлучила о враћању имовине бившег власника ЛЛ њеним законским наследницима у одређеним уделима у праву својине на овде спорној к.п. бр. ... КО ..., као да је ова парцела у државној својини а корисник Министарство пољопривреде и заштите животне средине. Према овим решењима предметна парцела се враћа у својину законским наследницима у утврђеним

сувласничким уделима: ЉЉ у 1/8, ММ у 1/8, НН у 1/16, ЊЊ у 1/8, ОО у 1/16, ПП у 1/16 и ЖЖ у 1/16 идеалних делова. Наследници су ангажовали Геодетску кућу „...“ да им омеђи парцелу како би ступили у посед, што је и учињено. ЉЉ, ММ, ЊЊ, НН, ОО и ПП су 12.09.2016. године закључили уговор о купопродаји са туженом 33 која је уведена у државину непокретности и извршила упис права својине на парцели у 9/16 сувласничког удела.

Наследници су од Агенције за реституцију, добили један део парцеле, док су тужиоци били у поседу целе ове катастарске парцеле, све док их тужени нису депосидирали. У случају тужених, државни орган који је спроводио поступак, односно Агенција за реституцију Подручна јединица из Новог Сада је поднела захтев за упис права својине тужених у 10/16 делова, док у случају тужилаца државни орган је то пропустио да учини, а ни сами тужиоци упис нису захтевали.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је позивом на чланове 20. и 33. Закона о основама својинскоправних односа и чланове 61. и 63. Закона о државном премеру и катастру, одбио тужбени захтев тужилаца, сматрајући да тужени имају јаче право на предметној парцели у односу на тужиоце.

Другостепени суд је оценио да је становиште првостепеног суда погрешно јер се на овај случај не може применити члан 33. Закона о основама својинскоправних односа пошто се не ради о стицању својине на основу правног посла, већ се ради о стицању права својине на спорној парцели по самом закону, односно одлуком државног органа. По налажењу другостепеног суда, тужбени захтев је основан. Тужиоци су постали власници и држаоци предметне парцеле по одлуци државног органа од 17.02.1992. године, донетој у спровођењу Закона о начину и условима за признавање права и враћање земљишта, којим је у члану 2. прописан поступак по захтеву за враћање земљишта, формирање комисије која одлучује о тим захтевима, а чланом 4. ставом 3. прописано да је по пријему захтева, орган управе дужан да предложи да се у земљишној, односно другој јавној књизи у којој се уписује право на непокретностима, изврши упис покретања поступка за враћање земљишта. Околност да орган управе није поднео захтев за упис, а ни тужиоци такође нису поднели захтев за упис права својине у катастраским, односно земљишним књигама, не значи да тужиоци услед тога нису постали власници ове парцеле, с обзиром да су право својине стекли на основу члана 20. Закона о основама својинскоправних односа, као и истеком десетогодишњег рока за одржај од ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“ бр. 29/96 од 26.06.1996. године), пре доношења решења Агенције за реституцију и успостављеног поседа на страни тужених у 2016. години. Законита и савесна државина на страни тужилаца трајала је непрекидно од 1992. године.

Са ових разлога, другостепени суд је нашао да су тужиоци стекли право својине на спорној непокретности у смислу одредби члана 20., 21. и 28. Закона о основама својинскоправних односа. Тај суд је усвојио тужбени захтев за тражено утврђење о праву својине тужилаца и наложио туженима да трпе упис права у корист тужилаца и да предметну парцелу предају у посед тужиоцима. На тај начин, одлучено је у складу са одредбама члана 37. Закона о основама својинскоправних односа.

Неосновано се ревизијом тужене Републике Србије истиче да је побијана другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права, зато што тужиоци у дугом временском периоду нису спровели решење Општинске Комисије за вођење поступка и доношење решења по захтеву за враћање земљишта, од 1992. године нису уписали своје право својине на предметној непокретности, па ни стекли својину непокретности на начин прописан у члану 33 ЗОСПО, нити су поднели захтев за упис права према одредби члана 61. став 1. Закона о о државном премеру и катастру, и за све те године нису плаћали порез, као ни друге обавезе које проистичу из права својине.

Ревизијом изнето нису разлози који би водили губитку права својине тужилаца, заснованог на правноснажном решењу државног органа, донетог у законом прописаном поступку, које није књижно спроведено, али је дејство произвело. Решење Комисије за вођење поступка и доношење решења по захтеву за враћање земљишта од 17.02.1992. године, којим је утврђено право сусвојине тужилаца на целој спорној парцели, донето је на основу Закона о начину и условима за признавање права и враћање земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и кофискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“, број 18/1991). Овим законом је предвиђено да ако комисија нађе да је захтев основан а да нису испуњени услови за враћање одузетог земљишта, ранијем сопственику односно његовом правном следбенику може се у својину дати друго одговарајуће земљиште у друштвеној својини. По наведеном закону поступак враћања раније одузетог земљишта или давања другог одговарајућег земљишта представља јединствену целину, поступак започиње подношењем захтева органу управе, а окончава се увођењем у посед. Такав је случај био са тужиоцима, на чији законити основ стицања предметне парцеле не може имати утицаја касније донети Закон о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС“, број 72/2011, 108/2013) и решење Агенције за реституцију донето у спровођењу тог закона, као ни упис тужених у катастру са укупним уделом на парцели у 10/16 дела. Тужиоци према садржини правноснажног решења од 17.02.1992. године располажу основом за упис права својине на целој парцели, према утврђеним сувласничким уделима, а правни интерес имају за тражено утврђење јер им тужени право оспоравају, као и за заштиту права налагањем трпљења уписа права и предаје поседа, о чему је правилно одлучено правноснажном пресудом другостепеног суда.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија неоснована и применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић